

ORNITOLOGICKÁ VÝSTAVA V PODUNAJSKOM MÚZEU V KOMÁRNE

V dňoch 27. 4. — 30. 7. 1972 sprístupnilo verejnosti Podunajské múzeum v Komárne ornitologickú výstavu „Vtáctvo Podunajskej nížiny“.

Na výstave inštalovali v prvom rade vlastný materiál, preparáty vtákov, ktoré vyhotovili pracovníci múzea V. Kuczmann a P. Binder; pre doplnenie kolekcie zapožičali niektoré exempláre z Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave.

Celkove vystavili cca 400 exemplárov, z čoho je zastúpených 170 druhov. Je to pomerne komplexná kolekcia vtákov Podunajska — hniezdičov i druhov prelietajúcich touto oblasťou. Možno tu vidieť aj niektoré vzácne druhy, ktoré sa vyskytujú na území len ojedinele.

Vtáky vyinštalovali v ekologických skupinách, pričom sa pridržali aj systematiky, takže návštevníci môžu vhodne spojiť obidva aspekty, čím dosiahnu seriózny prehľad ornitofauny Podunajska. K názornosti pomohol aj spôsob inštalácie — ekologické skupiny doplnili náznakovým terénom z prírodného materiálu, napr. trstinou, drevinami, kríkmi, štrkom, zemou, machom a pod. Okrem toho sú z každého biotopu na paneloch umiestnené fotografie, ktoré dokumentujú vlastné prostredie príslušnej skupiny, životné prejavy a pod.

V textoch uvádzajú charakteristiky každej skupiny a zvláštnosti, ktoré sú potrebné pre získanie najdôležitejších informácií. Treba povedať, že obsahovo sú texty dostatočne výstižné, estetické (použili prefotografovanú tlač) a pre potreby výstavy azda až náročné; je však na chválu múzea, že úlohu zvládlo. Škoda, že sa neubránili niektorým tlačovým chybám. Texty sú v jazyku slovenskom a maďarskom.

Okrem fotografií a textov sú vystavené aj mapky rozšírenia, ťahových ciest niektorých druhov a ďalšie grafické znázornenie životných prejavov vtáctva. Okrem základného náučného významu použili aj výchovný aspekt — najmä ochranársky, ktorý dokumentuje textová časť, upozorňujúca na význam a ochranu niektorých chránených druhov.

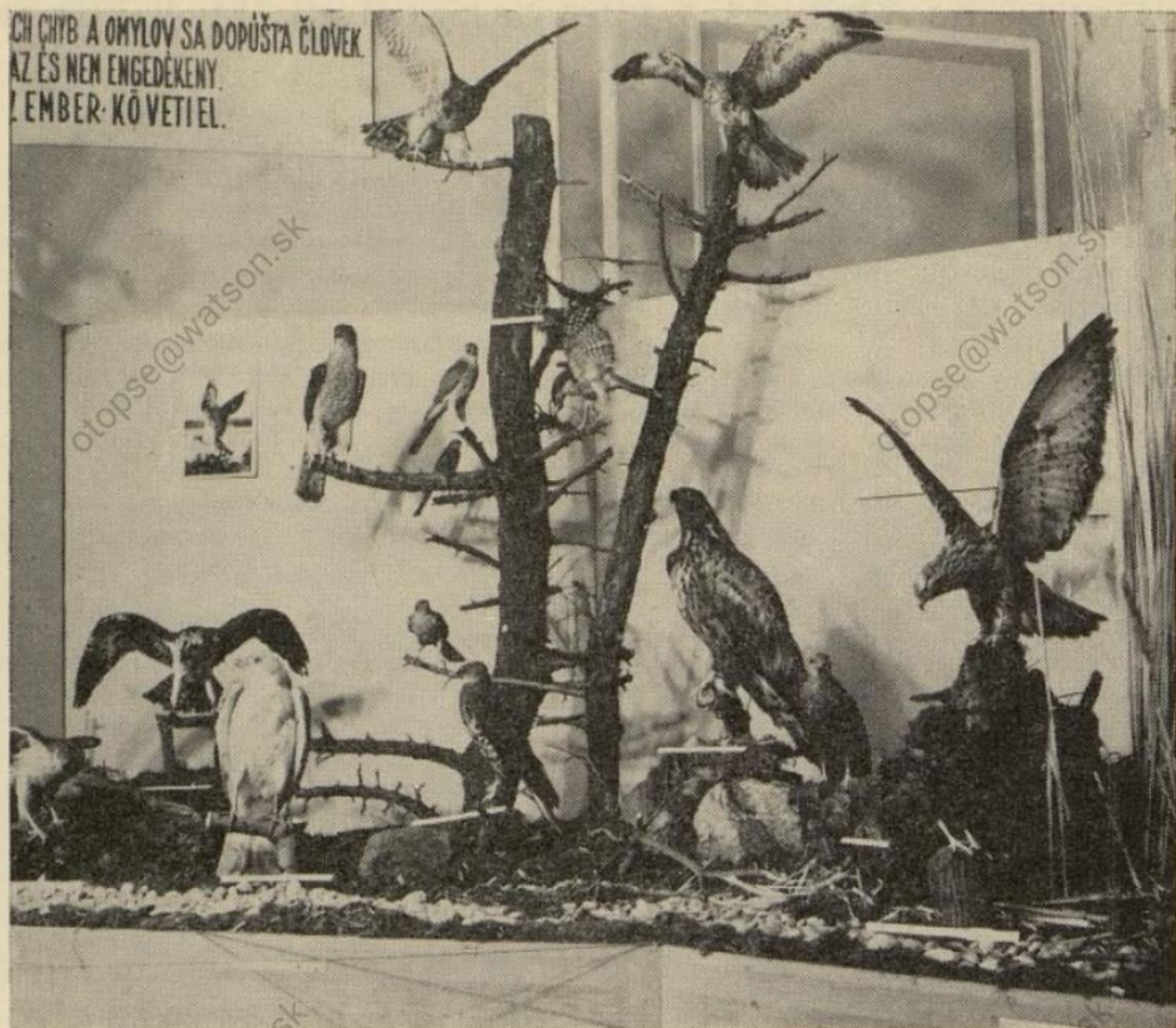
V slede výstavy prvou dominantou je vtáctvo vyskytujúce sa na vodných biotopoch, čo je prakticky najcharakteristickejšie pre Podunajsko; exponáty sú v priestore umiestnené voľne, bez vitrín. Ďalšou časťou sú vtáky z Podunajskej nížiny — bocian biely (*Ciconia ciconia*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), drop veľký (*Otis tarda*), divé husi atď., potom nasleduje rozsiahlejšia skupina sov a dravcov. Jednou z centrálnych partií sú spevavce, ktoré tvoria aj záverečnú časť. Práve pri nich sa najmarkantnejšie zdôraznila ochranárska stránka. Podľa možnosti pre exkurzie zapínajú magnetofón so zvukmi vtákov, najmä spevavcov. Záver výstavy tvorí vitrína s ornitologickou literatúrou.

K výstave pripravilo Podunajské múzeum pomerne vkusnú brožúrku so slušnou grafickou úpravou. Čitatelia sa majú možnosť dozvedieť základné charakteristiky vystavených vtákov a najdôležitejšie informácie o ich živote. Publikácia slúži najmä školám, ktoré konečne dostanú prehľad o podunajskej ornitofaune. V budúcnosti sa ráta aj s vydaním série diapozitívov, fotografií a pod.

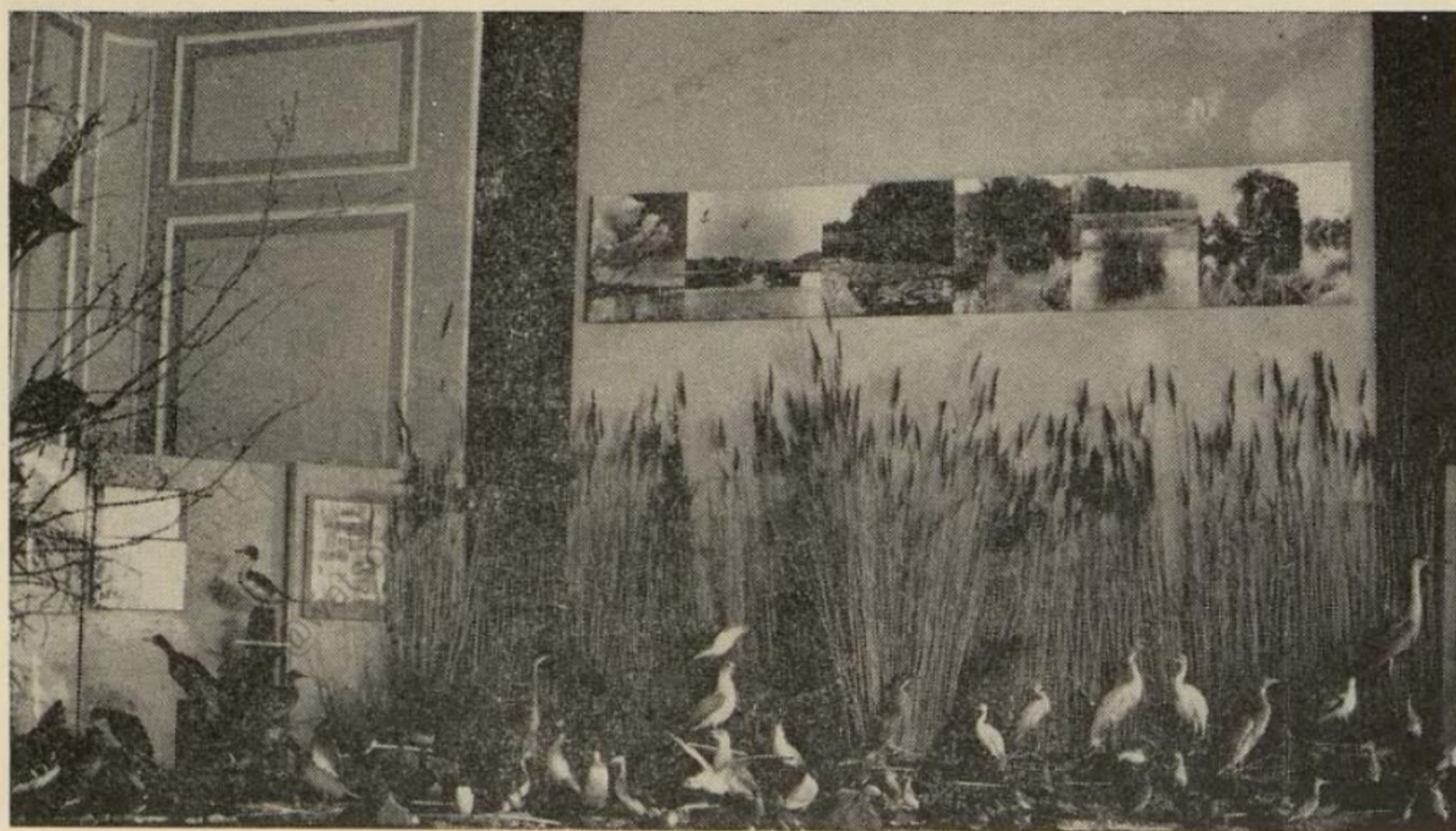
Možno povedať, že brožúrka neposlúži len v čase výstavy, ale stáva sa trvalou príručkou pre všetkých záujemcov o prírodu — učiteľov biológie, ochrancov prírody atď.

Ukážka z inštalovania spevavcov. — Foto: V. Bíró

Záber z výstavy — dravce. — Foto: V. Bíró

Záber z výstavy — vodné vtáctvo. — Foto: V. Bíró

Na propagáciu výstavy vhodne poslúži aj plagát na primeranej úrovni a napokon pozvánka na otvorenie výstavy.

Podunajské múzeum v Komárne si uvedomilo, že sa stane jedným z oporných bodov pre dokumentáciu vývoja prírody a vplyvu ľudskej spoločnosti na zmeny v krajine Podunajska. Výstava je prvým príspevkom pre realizáciu tejto dôležitej úlohy. Vedenie múzea vyvíja rozsiahlu iniciatívu na zabezpečenie dôkladnej dokumentácie o doterajšom stave Dunaja, pozorovania v budúcnosti a stanovenia preventívnych opatrení proti záporným dôsledkom realizácie výstavy vodných diel na Dunaji.

V Podunajskom múzeu treba kladne hodnotiť aj sprievodcovskú službu, ktorá je skutočne vzorná. Výklad sa podáva v jazyku slovenskom a maďarskom. V priebehu jedného dňa sa vystrieda na výstave 300—500 návštevníkov, za prvý mesiac to bolo vyše 8 000 záujemcov, čo je vzhľadom na regionálne múzeum chvályhodný počet.

V podstate výstava splnila dobre svoje poslanie a z hľadiska regionálneho postavenia múzea a ťažkostí, ktoré všeobecne v týchto typoch múzeí poznáme, možno ju hodnotiť ako príjemné prekvapenie a ako dôstojnú

prezentáciu vedenia múzea a prírodovedného oddelenia pred verejnosťou.

Napokon treba podotknúť, že vedenie múzea sa v poslednom čase neobyčajne aktívne ujalo funkcie dokumentácie vývoja prírody svojho regiónu, a to jednak snahou budovať serióznou výskumnú stanicu v oblasti Čičova, expozície pre návštevníkov tohto chráneného územia a aktivitou pri realizácii komplexného výskumu Podunajska za spoluúčasti ďalších ústavov, najmä Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Slovenskej akadémie vied, Vedecko-metodickej rady Muzeologického kabinetu Slovenského národného múzea v Bratislave.

Záverom sa žiada zaželať vedeniu múzea ďalšie úspechy a najmä rozvoj prírodných vied v múzeu adekvátne s rozvojom spoločensko-vedných odborov, najmä pri uvedomení si svojej dôležitej funkcie vzhľadom na premeny prírody a krajiny Slovenska a vzhľadom na prevratné obdobie, ktoré očakáva Podunajsko.

Juraj Varga,

Slovenské národné múzeum Bratislava